

NEKAJ NAPOTKOV PRED VSTOPOM V ŠOLO

Šolanje je velik privilegij, ki ga ni deležen vsak zemljan. (več kot 100 milijonov otrok na svetu ne obiskuje osnovne šole – več informacij dobite na www.forbetterworld.com)

Naloga staršev je predvsem spodbujanje, motiviranje in spremljanje otrokovega šolskega dela. Zelo pomembna so stališča in prepričanja staršev glede šole, saj jih mlajši otrok nekritično prevzema. Zavedajmo se, da smo otrokom prav v vsem in ves čas za VZGLED, v bedah in dejanjih. Vstop v šolo mu zatorej starši prikažite kot izziv, kot nekaj zanimivega, pozitivnega. Stik s šolo naj bo konstruktiven.

Vstop v šolo je seveda odvisen tudi od otroka samega: njegove socialne zrelosti, čustvene občutljivosti, spretnosti in od dosedanjih izkušenj s socialnem okoljem.

Otrok v tem obdobju naj bi se znal predstaviti z imenom in priimkom, povedati svoj naslov oz. znal navesti, v katerem kraju živi. Obvladal naj bi skrb zase: oditi na stranišče, poskrbeti za osnovno higieno, se obuati, obleči...Poznal naj bi osnovna vljudnostna pravila: pozdraviti, se zahvaliti, počakati, da dobi besedo ali drugo pozornost. Obvladal naj bi usmerjeno pozornost in se znal koncentrirati za daljši čas kot do sedaj. Sledil naj bi navodilom.

Vse te spretnosti otroci v tem obdobju že obvladajo, tisti, ki so bili vključeni v vrtec, pa so še posebej vadili.

Starši svojemu otroku lahko tudi sami pomagata:

- **ne naredite vsega namesto otroka: naj se sam umije, obleče, obuje,**
- **zahtevajte, da pozdravi, uporablja besedici »prosim« in »hvala«,**
- **skupaj z otrokom pozorno prisluhnete vetru, ki zunaj piha ali dežju, ki trka na okna ali vodi, ki žubori (slušna pozornost),**
- **otroku berite in pripovedujte zgodbe, pojte mu,**
- **skupaj trgajte, prepogibajte papir, oblikujte kroglice, glino, prebirajte semena, piškote (ročna spretnost)**
- **imejte ga radi (ljubezen vključuje tudi postavljanje mej),**
- **omogočite mu veliko gibanja zunaj, na svežem zraku.**

Šola je za otroka ogromen korak, a včasih se izkaže, da je to izredno težek korak tudi za starše. Starši dobijo prve napotke in se s šolo najprej spoprimejo. Oni se veselijo velike telovadnice, prebrskajo knjižne police, pokukajo v šolsko kuhinjo, obhodijo igrišče in s strahom prehodijo poti in stranpoti, po katerih bo njihov otrok vsak dan pešačil v šolo. Na informativni sestanek pridejo s številnimi vprašanji, da bi zbrali čim več nasvetov, ki bi njihovim šolarjem olajšali šolska leta. Tako je tudi prav, saj so oni otrokom prvi zgled, v njih bodo otroci upirali pogled, ko bodo prestopili šolski prag. Veliko lažje jim bo, če bodo starši stopali odločno, nasmejani, z zvedavim pogledom, če bodo pozdravili znance, sosede, učitelje, svetovalno delavko, ravnateljico, če bodo otroku pokazali lepe risbe ipd.

Na naši šoli na informativni sestanek povabimo otroke in starše. Starši dobijo odgovore na vprašanja o urniku, učiteljih, šolski prehrani, interesnih dejavnostih ... Otroci imajo seveda povsem drugačne skrbi, čeprav jih še ne znajo izraziti, začnejo pa takoj raziskovati.

Pred vstopom v šolo

Posebno pozornost naj starši v mesecih pred otrokovim vstopom v šolo namenijo njegovemu socialnemu razvoju. Predvsem iz njihovega zgleda naj se otrok uči pozdravljanja, navezovanja stikov, izrekanja prošenj, zahval in dobronamernih pohval, nauči pa naj se tudi prositi za pomoč. Z zgledom starši otrokom kažejo primeren odnos do dela; mogoče je še najpomembnejše, da znajo poslušati in se obnašati v skupini – počakajo, da pridejo na vrsto, odstopijo mesto, boljši kos hrane, igračo.

V tem času otroku še pomagamo pri oblačenju, umivanju zob, urejanju ležišča ... Okolica naj otroku pokaže, da mu gre dobro, pa naj gre za umivanje rok, nošenje vrečke iz trgovine, brisanje prahu ali risanje. Če postavi vprašanje, mu po svojih močeh odgovorimo, skupaj poiščimo članek v reviji in prebrskajmo spletne strani, saj vsi vemo, kako dobro dene, kadar rečemo: »To pa že vem.« Spodbujajmo ga, da pri delu vztraja tako dolgo, da ga opravi seveda pa naj bodo naloge primerne sposobnostim. Starši naj otrokom pokažejo, kako držati svinčnik, med igro in delom naj mu pokažejo, kaj je na levi, kaj na desni, skupaj naj ugotavljajo, česa je več, česa manj, na pamet naj se učijo izštevanke in štejejo do deset ...

Staršem naj ozavestijo, da bodo nekateri otroci vse to hitro znali, nekateri pa bodo za te večine potrebovali več časa. Pomagati jim je treba pri spremljanju otrokovega razvoja in jih usmerjati, da bodo otroku ponudili dejavnosti, ki jih zmore, da bo doživel čim več uspehov in krepil svojo samozavest, ob tem pa znal prenašati tudi poraze.

Prvi koraki

Prvi september naj ne bo bavbav! Starši naj pred tem dnevom otroku večkrat pokažejo hram učenosti – šolo, otroka naj spomnijo na informativni dan, ga peljejo na šolsko igrišče, če je le mogoče, naj se z bodočim šolarjem udeležijo kakšne šolske prireditve. Starši, ki želijo otroku pomagati, o šoli ne govorijo z dvignjenim prstom, otrok ne strašijo s hudimi učitelji in grozno težkimi nalogami. Z otroki se pogovarjajo, jim govorijo o svojih pozitivnih izkušnjah. Ponavljajo jim pripovedi o svojih sošolcih, dogodkih v razredu, šolskih izletih, športnih dnevih, ni pa jim treba zamolčati nalog in nesramnih sošolcev. Otroku naj vlivajo zaupanje vase ter v sošolce in učitelje. Otrok naj se zaveda, da bo sposoben premagovati težave, da bo pri tem vedno bolj samostojen in bo, tako kot na vseh drugih področjih, vedno redkeje potreboval pomoč.

Zdaj je čas, da starši skupaj z bodočim šolarjem pripravijo torbico, knjige, pisala. Družina naj skupne urice preživi ob pregledovanju knjig, ovijanju zvezkov, šiljenju barvic, otroci naj prevzemajo naloge in starši naj jim jih rade volje prepustijo.

Učimo se vse življenje

Večji ko so otroci, manj njihovi starši prihajajo v šolo. Otroci so samostojnejši, vedno manj se opirajo na starše, po pomoč se obračajo drugam, še največkrat k svojim vrstnikom. Čeprav na zunaj zavračajo skrb in pozornost svojih staršev, pa jo še vedno potrebujejo. Na poti k odraslosti jih posnemajo, čeprav nezavedno.

Prva leta šolanja starši pomagajo otroku pri vključevanju v skupino, pri navajanju na šolsko delo, pri reševanju nesoglasij, opravljanju domačih nalog. Velikokrat poiščejo pomoč pri učitelju, če sami še ne znajo pomagati otroku. Ko pa šolar prebrodi začetne stiske, spoznajo, da je prišel čas, ko se bodo morali otroci z večino nalog spoprijeti sami. Takrat učitelj več nasvetov nameni otrokom, saj so oni tisti, ki bodo zdaj prevzeli večino odgovornosti za svoje življenje.

Čeprav se učitelju velikokrat zdi, da za delo s starši ni najbolj usposobljen, se ga hočeš nočeš mora lotiti, kadar želi nekaj spremeniti. Najpomembnejše je, da si zastavimo cilj; **učitelji in starši želimo otroku pomagati, pri iskanju poti pa si lahko medsebojno pomagamo. Skupaj nam je lažje.**

Če bodo starši prisluhnili otroku, bodo ugotovili, kako zelo si njihov otrok želi, da si ogledajo njegovo učilnico in njegove izdelke ter spoznajo učiteljico in sošolce. Niti predstavljati si ne morejo, kako bo ponosen nanje, če bodo učitelju pomagali pri zbiranju materiala za delavnice ali pri pripravi kulturnega dneva ali če si bodo vzeli čas in šli z razredom na športni dan.

Praviloma je za otroka, ki prvič prestopi šolski prag, to čas, poln vznemirljivih občutij, radovednosti in pričakovanj, ki pa ga spremljajo tudi občutki strahu pred neznanim. S prvošolčkom pa se v šolo vračajo tudi starši. Vstop v šolo je velika prelomnica v družini, zato je še toliko pomembnejše, da se starši nanjo dobro pripravijo. Zelo je pomembno, da se starši v tem obdobju posebej posvetijo otroku in ne delajo nekaterih *napak*, ki so v tem obdobju pogoste.

Pomanjkanje predpriprav

Posebno pozornost naj starši v mesecih pred otrokovim vstopom v šolo namenijo njegovemu socialnemu razvoju. Otrok naj se uči pozdravljanja, navezovanja stikov, izrekanja prošenj, zahval in pohval, nauči pa naj se tudi prositi za pomoč. Starši morajo otroku šolo predstaviti na pozitiven način. Z navdušenjem mu morajo pripovedovati o šoli, kaj to je in kaj bo tam počel.

Pomanjkanje priorit

Otroka je treba že v zgodnji starosti naučiti, da niso vse dejavnosti enako pomembne. Še posebej to postane pomembno pri vstopu v šolo. Vsega pač ne moremo vedno opraviti stodo odstotno, zato tega naučite tudi otroka. Naj se osredotoči le na najpomembnejše stvari in si tako zmanjša število obveznosti. Najprej je na vrsti domača naloga, nato učenje za test, šele kasneje igra.

Pomanjkanje rutine

V prostem času, ki ga starši preživijo skupaj z otrokom, morajo obdržati ritem, ki ga je imel pred vstopom v šolo. Prilagoditvene težave v šoli se bodo še dodatno povečale, če se bo otrok moral prilagajati še na spremembe doma.

Stalno bedenje nad domačimi nalogami

Čeprav se pravi boj za točke in s tem za mesto na gimnaziji oziroma srednji šoli začne šele v višjih razredih, se zdi, da večina staršev danes ne želi ničesar prepustiti naključju, zato vse od prvega dne skrbno bdijo nad otrokovim šolanjem. Z otrokom naj se predhodno pogovorijo, kaj je treba narediti. Če je otrok dovolj samostojen, naj nalogo opravi sam, nato pa naj jo skupaj s starši pregleda. Če je otrok nalogo naredil slabo, naj starši nikar ne trgajo listov iz zvezka in mu ne očitajo, saj to otroku jemlje motivacijo. Raje naj mu povedo, kaj je v nalogi dobro in kaj bi bilo lahko še bolje. Pri takšnem pristopu se bo otrok naslednjič bolj potrudil.

Nalaganje obveznosti

Raziskava je pokazala, da otroke ob vstopu v prvi razred starši vpišejo še k različnim dejavnostim. Glasbena šola, balet, modelarstvo, učenje tujih jezikov, tenis, nogomet ... Starši mnogokrat otroka vpišejo v preveč interesnih dejavnosti, da bi se otrok našel v eni izmed njih. Če je otrok zaradi preobilice izven šolskih aktivnosti močno obremenjen, pa obstaja verjetnost, da se ne bo našel prav v nobeni.

Otrok potrebuje tudi čas zase in za spontano igro. Ob tem naj jim starši namenijo svoj čas, saj bodo otroci to bolj cenili, kot pa podarjene igrače ali sodobno tehnologijo, ki je otrok, v tej starosti še ne potrebuje.

Priprava otroka na šolo je priprava na življenje, na samostojnost, na sprejemanje in upoštevanje pravil, na učenje sobivanja z drugimi ljudmi in na reševanje problemov.

Pripravila: Andreja Flerin Majcen, svetovalna služba

DOBRO JE, DA OTROK OB VSTOPU V ŠOLO (preverite pri svojem otroku):

SKRIB ZASE

Otrok se zna:

- samostojno obleči,
- gre samostojno na stranišče,
- se preobuje, obleče in zaveže vezalke,
- samostojno je in pije,
- si zna sam prinesiti hrano na mizo,
- pospravi igrače, mizo,
- si sam izpiha nos,
- skrbi za osnovno higieno (umivanje rok, zob)...

GOVOR IN JEZIK

- zna izraziti svoje potrebe in želje,
- sledi zgodbi in odgovori na preprosta vprašanja o vsebini,
- pozna in uporablja besede hvala, prosim; pozdravlja.

Otrok nad starostjo 5 let naj bi po normah popolnoma razumel sestavljen govor, uporabljal vsaj tri besedne stavke z bogatim besednjakom, ki so slovnično pravilni, pravilno izgovarjal vse glasove slovenskega jezika...

POZORNOST IN KONCENTRACIJA

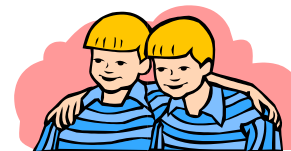
Otrok zna:

- vsaj 5 minut mirno sedeti,
- dejavnost začeti in končati s čim manj prekinitvami,
- med dejavnostjo ne motiti drugih,
- vzdrževati in podaljševati pozornost pri izvajanju dejavnosti, poslušanju,
- vztrajati pri dejavnosti...

SOCIALNE VEŠČINE

Otrok zna:

- upoštevati navodila, ki veljajo v skupini,
- skrbeti za svojo lastnino in spoštovati lastnino drugih, v pogovoru počakati na besedo,
- se znati samostojno igrati...

GIBALNE AKTIVNOSTI

- lovi, meče in podaja žogo,
- sproščeno hodi, teče (naprej in nazaj), enonožno in sonožno skače,
- se plazi, pleza,
- preskakuje ovire,
- vozi skiro, kolo,
- stoji na eni nogi...

Po mnenju Svetovne zdravstvene organizacije naj bi se otrok na dan gibal vsaj 60 minut.

ROČNE SPRETNOSTI

- pravičen (triprstni ali pincetni) prijem pisala,
- uporablja škarje, lepilo,
- riše osnovne figure (človek, hiša, roža, sonce, žival...),
- se trudi biti natančen (pri striženju do ravne črte, barvanju do roba...).

DOBRO JE, DA OTROK:

- prepozna in poimenuje barve,
- izvede 2 nalogi zapored po danem navodilu,
- loči predmete po barvi, velikosti in obliki,
- se orientira (zgoraj – spodaj, spredaj – zadaj, pod – nad...),
- lista knjigo, zvezek v pravi smeri, brez izpuščanja strani...